

Partitur

TOR AULIN

1866-1914

Serenad

för stråkkvartett

Serenade

for String Quartet

Opus 1

Kritisk utgåva av/Critical edition by Tobias Ringborg

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 41/Edition No. 41
2013
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Serenad

för stråkkvartett (1895)

Op. 1

I. Förspel

Tor Aulin
(1866-1914)

Allegro moderato

The musical score is written for a string quartet and consists of three systems of music. The first system (measures 1-4) features a Violino I part starting with a forte (*sf*) dynamic, followed by a mezzo-forte (*mf*) section. The Violino II, Viola, and Violoncello parts are marked with *sf* and *pp* dynamics. The second system (measures 5-8) continues the themes with *p* dynamics. The third system (measures 9-12) features a fortissimo (*ff*) section. The score includes various articulations such as *pizz.* (pizzicato) and *arco* (arco), and is characterized by frequent triplet patterns. The key signature is one flat (B-flat major/D minor).

13

13

cresc. *f* *p dim.* *p*

This system contains measures 13 through 17. The first staff features a melodic line with triplets and a crescendo. The second and third staves provide harmonic support with chords and bass lines, marked with forte (f) and piano (p) dynamics. Measure 17 ends with a piano (p) dynamic.

18

18

pp *p cresc.* *p cresc.* *p cresc.*

This system contains measures 18 through 21. The first staff continues the melodic line with triplets and a piano (pp) dynamic. The second and third staves have a piano (p) dynamic with a crescendo. The fourth staff features a piano (p) dynamic with triplets and a crescendo.

22

22

cant. *ff* *ff* *ff*

This system contains measures 22 through 26. The first staff is marked 'cant.' and features a melodic line with triplets. The second and third staves have a forte (ff) dynamic. The fourth staff has a forte (ff) dynamic with triplets.

27

ritard. *Più moderato*

27

p *mf cant.* *p leggero sempre spiccato* *p cant.* *p leggero sempre spiccato* *p* *p leggero sempre spiccato*

This system contains measures 27 through 31. The first staff is marked 'ritard.' and 'Più moderato'. The second staff has a mezzo-forte (mf) dynamic with 'cant.'. The third and fourth staves have a piano (p) dynamic with 'leggero sempre spiccato'. The fifth staff has a piano (p) dynamic with 'cant.'. The sixth staff has a piano (p) dynamic with 'leggero sempre spiccato'.

32

cresc.
sfz
p cresc.
sfz
p cresc.
sfz
p cresc.

37

un poco ritard.

f
dim.
f
dim.
f
f
3
3
3
3
3
3

42

a tempo

cresc.
sfz

47

mf
p
mf
f
f
f
f

52 ritard. a tempo

p *cresc.* *f* *tr*

58

p *f* *tr*

63 molto ritard. e dim. Tempo I^o

mf *p* *pizz.*

67

p *arco* *pizz.*

71

f *ff*

f *ff*

f *ff*

arco

f *ff*

75

ff *f*

ff *f*

ff *f*

79

p dim. *pp*

p dim. *pp*

p dim. *pp*

p dim. *pp*

83

leggiero crescendo

crescendo

crescendo

crescendo

87

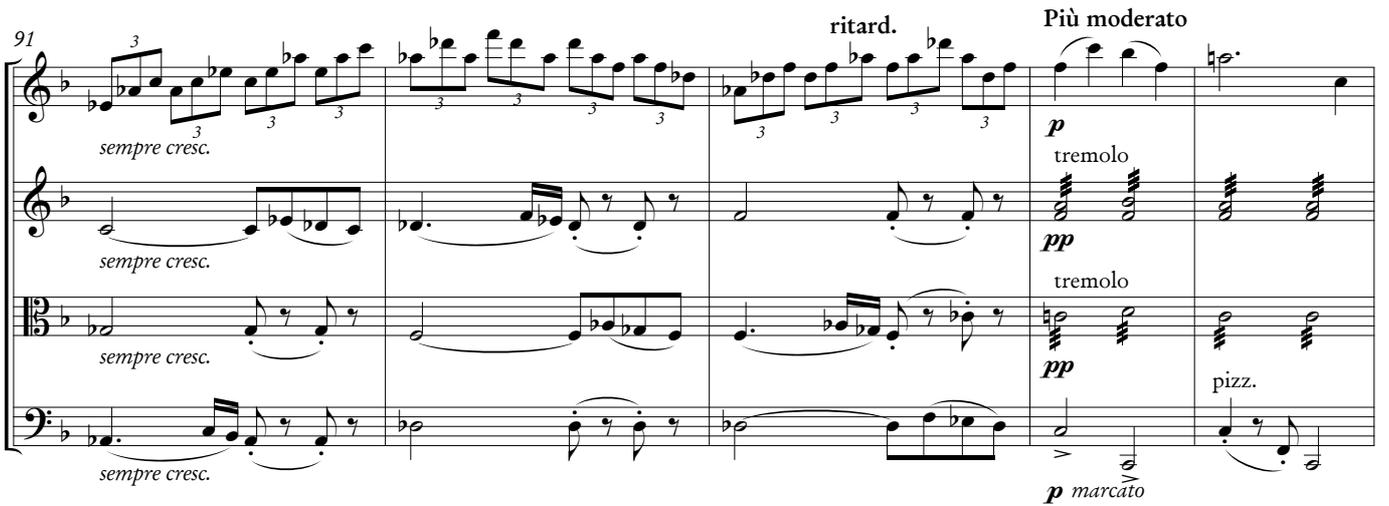
cresc.

cresc.

cresc.

cresc.

91

sempre cresc.

sempre cresc.

sempre cresc.

sempre cresc.

ritard. **Più moderato**

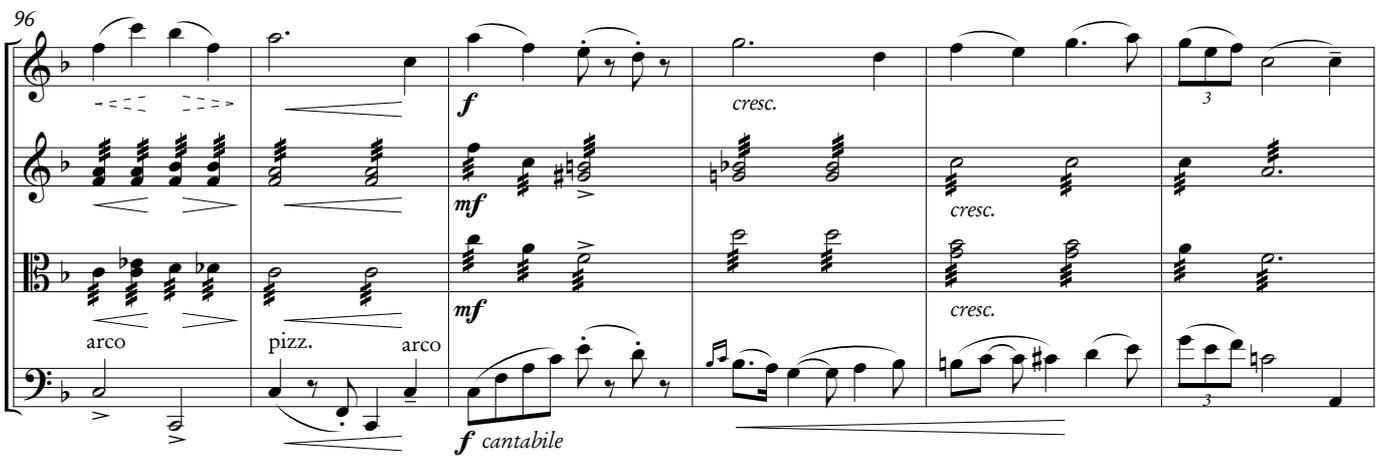
p tremolo

pp tremolo

pp pizz.

p marcato

96

f

mf

mf

cresc.

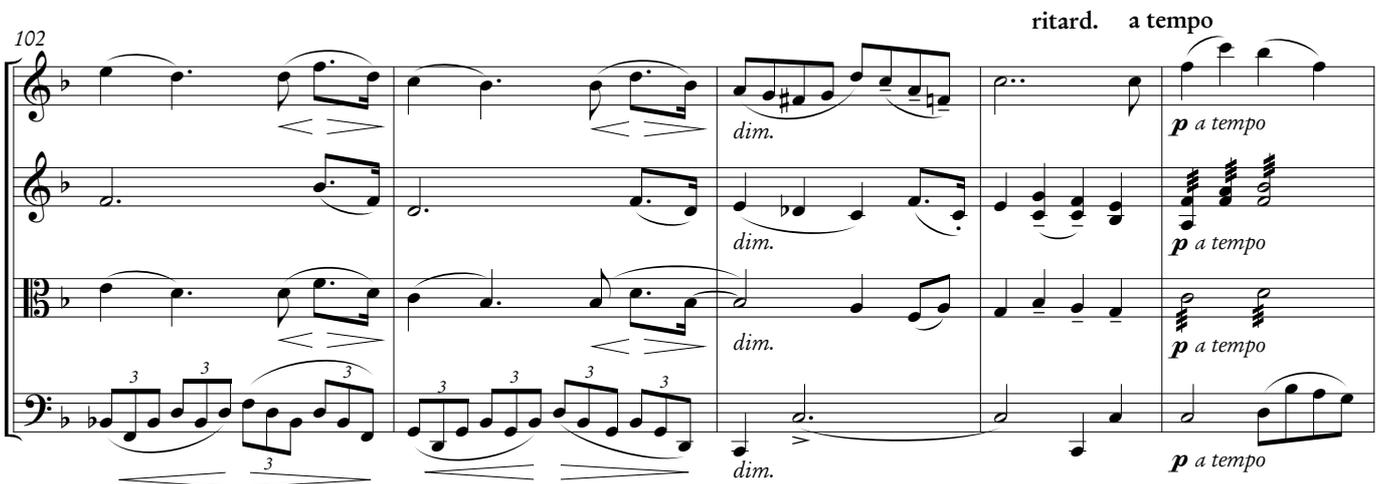
cresc.

cresc.

arco pizz. arco

f cantabile

102

dim.

dim.

dim.

dim.

ritard. a tempo

p a tempo

p a tempo

p a tempo

p a tempo

107

Musical score for measures 107-111. The score is in 3/4 time with a key signature of one flat. It features four staves: Treble, Violin, Viola, and Bass. The music includes various dynamics such as *cresc.* and *ff*. There are also hairpins and slurs throughout the passage.

112

Musical score for measures 112-116. The score continues with four staves. It features a *ritard.* marking at the end of the section. Dynamics include *ff* and *ff* with accents. There are also triplets and slurs.

117 **Tempo I^o**

Musical score for measures 117-120, marked **Tempo I^o**. The score features four staves with a consistent pattern of triplets. Dynamics include *p* and *cresc.*. There are also hairpins and slurs.

121 **stringendo**

Musical score for measures 121-124, marked **stringendo**. The score features four staves with a consistent pattern of triplets. Dynamics include *f*, *cresc.*, and *ff*. There are also hairpins, slurs, and *ten.* markings.

II. Thema med Variationer

Andante sostenuto

Violino I
p *p*

Violino II
p *p*

Viola
p *p*

Violoncello
p *p*

8
pp *cresc.* *mf*
pp *cresc.* *mf*
pp *cresc.* *mf*
pp *cresc.* *mf*

17
p espressivo *p cresc.*
p cresc.
p cresc.
p cresc.

25
p *p* *p* *p*
p *p*
p
p

poco ritard.

Var. I
[Poco più mosso]

33

mf *leggero* Solo
mf p

Detailed description: This system contains measures 33 through 38. The top staff features a melodic line with frequent triplet patterns. The middle staff is marked 'Solo' and contains a more sustained melodic line. The bottom two staves provide harmonic support with chords and bass lines. Dynamics range from mezzo-forte (mf) to piano (p).

39

mf

Detailed description: This system contains measures 39 through 43. The melodic lines continue with triplet patterns. The middle staff has a prominent melodic line with some grace notes. The bottom staves provide a steady harmonic accompaniment. The dynamic remains mezzo-forte (mf).

44

dim. f

Detailed description: This system contains measures 44 through 49. The music shows a dynamic shift from mezzo-forte (mf) to piano (p) and then to forte (f). The top staff has a melodic line with triplet patterns, while the middle and bottom staves provide harmonic accompaniment. The dynamic markings 'dim.' and 'f' are clearly visible.

50

cresc. f

Detailed description: This system contains measures 50 through 54. The music features a crescendo leading to a forte (f) dynamic. The top staff has a melodic line with triplet patterns, while the middle and bottom staves provide harmonic accompaniment. The dynamic markings 'cresc.' and 'f' are clearly visible.

55

pp

pp

pp

pp

This system contains measures 55 through 59. It features four staves: Treble, Violin, Bass, and Bass. The music is in a minor key and includes numerous triplet markings. The dynamic marking *pp* (pianissimo) is present in all four staves.

60

cresc.

dim.

pp

cresc.

dim.

pp

cresc.

dim.

pp

cresc.

dim.

pp

This system contains measures 60 through 64. It features four staves: Treble, Violin, Bass, and Bass. The music includes triplet markings and dynamic markings of *cresc.* (crescendo) and *dim.* (diminuendo). The dynamic marking *pp* (pianissimo) is present in all four staves.

65 Var. II

f

f

f

f

Solo

f

f

This system contains measures 65 through 71, labeled as *Var. II*. It features four staves: Treble, Violin, Bass, and Bass. The music is marked *f* (forte) and includes a *Solo* marking in the Bass staff. The dynamic marking *f* is present in all four staves.

72

f

cresc.

f

cresc.

f

cresc.

f

cresc.

f

cresc.

This system contains measures 72 through 76. It features four staves: Treble, Violin, Bass, and Bass. The music is marked *f* (forte) and includes *cresc.* (crescendo) markings. The dynamic marking *f* is present in all four staves.

79

3

pp *pp* *p*

pp *pp* *p*

pp *pp* *p*

mf

pizz. *p*

pizz. *p*

pizz. *p*

84

arco *pp* *pp* *p* *cresc.*

arco *pp* *pp* *p* *cresc.* *f*

arco *pp* *pp* *p* *cresc.* *f*

cresc. *f*

90

f *cresc.* *ff* *mf* *ritard.*

cresc. *ff* *mf*

cresc. *ff* *mf*

cresc. *ff* *mf*

cresc. *ff* *mf*

Var. III
Più mosso

97

fp leggiero *leggiero*

sf *p*

Solo f

sf *p leggiero*

101

pp

pp

mf

pp

Measures 101-104: This system contains four measures of music. The first two staves (treble clef) feature a rapid sixteenth-note arpeggiated pattern, starting with a *pp* dynamic. The third staff (alto clef) provides a harmonic accompaniment with a *mf* dynamic, including a fermata over the first measure. The fourth staff (bass clef) has a *pp* dynamic and features a *s* (sforzando) marking in the third measure.

105

fp

p

p

p

f

p

p

p

Measures 105-108: This system contains four measures. The first staff (treble clef) begins with a *fp* dynamic, followed by *p* dynamics in the subsequent measures. The second staff (treble clef) starts with a *f* dynamic and then *p*. The third staff (alto clef) has a *f* dynamic. The fourth staff (bass clef) has a *p* dynamic.

109

f

p

Measures 109-112: This system contains four measures. The first staff (treble clef) has a *f* dynamic. The second staff (treble clef) has a *p* dynamic. The third staff (alto clef) has a *f* dynamic. The fourth staff (bass clef) has a *p* dynamic.

113

pp

pp

pp

Measures 113-116: This system contains four measures. The first staff (treble clef) has a *pp* dynamic. The second staff (treble clef) has a *pp* dynamic. The third staff (alto clef) has a *pp* dynamic. The fourth staff (bass clef) has a *pp* dynamic.

117

pp

pp

pp

121

sf

p

f

f

p

125

pp

pp

p

pp

ritard.

attacca

129

Var. IV
Adagio

molto pp con sordino

molto pp con sordino

molto pp con sordino

molto pp con sordino

137

pp *mf* *p*

pp *mf* *p*

pp *mf* *p*

pp *mf* *p*

146

ritard.

p

153

a tempo

ritard.

a tempo

pp *cresc.* *p* *pp*

pp *cresc.* *p* *pp*

pp *cresc.* *p* *pp*

pp *cresc.* *p* *pp*

162

ritard.

pp

III. Scherzo

Allegro vivace

Violino I
pp leggero sempre spiccato *cresc.*

Violino II
pp leggero sempre spiccato *cresc.*

Viola
pp leggero sempre spiccato *cresc.*

Violoncello
pp leggero sempre spiccato *cresc.*

7 *sf* *mf* *sf* *mf* *sf* *mf* *sf* *mf*

14 [2a volta arco] *sf* *sempre f* *ff* *ff* *ff* *ff* *ff* *ff*

21 *f* *ff* *pp* *pp* *pp* *pp* *pp* *pp*

27

pp *ff energico*

pp *ff energico*

pp *ff energico*

ff energico

34

ff *ff*

ff *ff*

ff *ff*

ff *ff*

40

p *sf* *p*

p *sf p*

p *sf* *p*

p *sf* *p*

pizz. *arco*

47

sf p *pp*

sf *mf* *pp*

sf *f* *pp*

sf *ff* *pp*

54

sf *f* *sf* *f* *sf* *f*

61

f *sf* *pizz.* *sf* *pizz.* *sf* *pizz.* *sf* *pizz.* *sf*

Trio
Più tranquillo
arco

68

p *arco* *p* *arco* *p* *arco* *p*

75

p *p* *p* *p*

82

cresc. *f* *cresc.* *ff*

cresc. *f* *cresc.* *ff*

cresc. *f* *cresc.* *ff*

cresc. *f* *cresc.* *ff*

90

mf *dim.*

mf *dim.*

mf *dim.*

mf *dim.*

100

mf *cresc.*

mf *cresc.*

mf *cresc.*

mf *cresc.*

107

f *dim.* *p* *ritard.*

f *dim.* *p*

f *dim.* *p*

f *dim.* *p*

114 a tempo

p

p

p

p

121

pp

pp

pp

pp

128 ritard. a tempo

f

f

f

f

p

p

p

p

135 pizz. [Tempo I] [arco]

pp

ppp

pp

ppp

pp

ppp

pp

ppp

pp

pp leggero sempre spiccato

pp leggero sempre spiccato

pp leggero sempre spiccato

pp leggero sempre spiccato

143

Musical score for measures 143-150. The score is written for four staves: Treble 1, Treble 2, Bass 1, and Bass 2. It features a complex rhythmic pattern with many sixteenth and thirty-second notes. Dynamics include *cresc.*, *sf*, and *mf*. There are also hairpins for crescendo and decrescendo.

150

Musical score for measures 150-157. The score continues with the same four-staff format. Dynamics include *sf*, *f*, and *sempre f*. There are also hairpins for crescendo and decrescendo.

157

Musical score for measures 157-164. The score continues with the same four-staff format. Dynamics include *ff* and *f*. There are also hairpins for crescendo and decrescendo.

164

Musical score for measures 164-171. The score continues with the same four-staff format. Dynamics include *pp*. There are also hairpins for crescendo and decrescendo.

172

ff energico *ff* *ff*

ff energico *ff* *ff*

ff energico *ff* *ff*

ff energico *ff* *ff*

179

p *sf* *pizz.* *arco* *p*

p *sf* *p*

p *sf* *p*

p *sf* *p*

186

sf p *pp*

sf *mf* *pp*

sf *f* *pp*

sf *ff* *pp*

194

sf *f*

sf *f*

sf *f*

sf *f*

Coda
Presto

201

ff ff dim. ff dim. ff dim. ff dim.

Detailed description: This system contains measures 201 through 207. It features four staves: Treble 1, Treble 2, Bass 1, and Bass 2. The music is in a 3/4 time signature. Measures 201-202 are marked *ff*. Measures 203-204 are marked *ff*. Measures 205-207 are marked *dim.*. The bass lines consist of eighth-note patterns, while the treble lines have more complex rhythmic figures.

208

mf pp sempre pp sempre mf pp sempre mf pp sempre mf pp sempre

Detailed description: This system contains measures 208 through 214. It features four staves. Measures 208-209 are marked *mf*. Measures 210-214 are marked *pp sempre*. The music continues with similar rhythmic patterns, including eighth-note runs and chords.

215

pp cresc. pp cresc. pp cresc. pp cresc.

Detailed description: This system contains measures 215 through 222. It features four staves. Measures 215-216 are marked *pp*. Measures 217-222 are marked *cresc.*. The music shows a clear upward dynamic curve across the system.

223

dim. pp pizz. pp pizz. pp pizz. pp pizz.

Detailed description: This system contains measures 223 through 229. It features four staves. Measures 223-224 are marked *dim.*. Measures 225-226 are marked *pp*. Measures 227-228 are marked *pp pizz.*. Measure 229 is marked *pp*. The music concludes with a final chord in the treble and a sustained bass line.

IV. Finale

Allegro Brillant

Musical score for Violino I, Violino II, Viola, and Violoncello, measures 5-11. The score is in 2/4 time and features a variety of dynamics and articulations.

Violino I: *ff*, *ff*, *p*, *f*

Violino II: *ff*, *ff*, *p*, *f*

Viola: *ff*, *ff*, *p*, *f*

Violoncello: *ff*, *ff*, *p*, *f*

Measures 5-7 include a *cresc.* marking. Measure 8 features a *f* dynamic. Measure 11 includes *ff* dynamics and accents.

17

Musical score for measures 17-22. The score is in 2/4 time and features four staves. The first staff has a melodic line with slurs and accents. The second and third staves provide harmonic support with chords and moving lines. The fourth staff has a bass line with slurs and accents. Dynamics include *sf p*, *mf*, and *sf p*. The word *marcato* is used in the second and third staves.

23

Musical score for measures 23-26. The score is in 2/4 time and features four staves. The first staff has a melodic line with slurs and accents. The second and third staves provide harmonic support with chords and moving lines. The fourth staff has a bass line with slurs and accents. Dynamics include *f*, *p*, *cresc.*, *f*, *p*, and *cresc.*. The word *pizz.* is used in the second and third staves.

27

Musical score for measures 27-31. The score is in 2/4 time and features four staves. The first staff has a melodic line with slurs and accents. The second and third staves provide harmonic support with chords and moving lines. The fourth staff has a bass line with slurs and accents. Dynamics include *f*, *cresc.*, *ff*, and *mf*. The word *arco* is used in the first and second staves.

32

Musical score for measures 32-35. The score is in 2/4 time and features four staves. The first staff has a melodic line with slurs and accents. The second and third staves provide harmonic support with chords and moving lines. The fourth staff has a bass line with slurs and accents. Dynamics include *mf*, *marcato*, *sf p*, and *f*. The word *marcato* is used in the second and third staves.

36

f marcato

p

f

f

p

40

Maestoso

pp

mf

ff con passione

pp

mf

ff con passione

pp

mf

ff con passione

pp

mf

ff con passione

45

p

p

p

leggiero

p

49

tr

cresc.

f

p espressivo

cresc.

f

p sempre

cresc.

f

p sempre

cresc.

f

p sempre

54 *pesante*
cresc.
ff
ff
ff
ff

59
p
p
p
molto cresc.
sf p
sf p
sf p cresc.
ff
ff
ff
ff
ritard.
tr

64 *a tempo*
ff
ff
ff
pp
pp
pp
mf
mf cantabile
mf
mf

71
p
sf p
mf con passione

76

f
f marcato
f marcato
f pesante

80

sfz *p* *dim.*
sfz *p* *dim.*
sfz *p* *dim.*
ff *sfz* *p* *dim.*

86

pp *pp* *pp* *pp* *pp* *pp* *pp*

93

pp *pp* *pp* *pp*

97

Musical score for measures 97-99. The score is in 3/4 time and features four staves: two treble clefs, one alto clef, and one bass clef. The key signature has one flat. Measure 97 includes dynamics *f*, *mf*, and *pp*. Measure 98 includes *pp*. Measure 99 includes *f* and *mf*. Triplet markings (*3*) are present in measures 97 and 99.

100

Musical score for measures 100-102. The score continues with four staves. Measures 100 and 102 feature dynamics *p* and *f*. Measure 101 features dynamics *f* and *p*. The texture is dense with many sixteenth notes.

103

Musical score for measures 103-105. The score continues with four staves. Measures 103 and 105 feature dynamics *f*. Measure 104 features dynamics *f* and *cresc.*. The texture remains dense with many sixteenth notes.

106

Musical score for measures 106-108. The score continues with four staves. Measures 106 and 107 feature dynamics *f*. Measure 108 features dynamics *ff*. The texture is dense with many sixteenth notes.

110

Violin I: *sf*, *ff*, *sf*

Violin II: *ff*, *ff*, *ff*, *ff*, *ff*

Viola: *ff*, *ff*, *ff*, *ff*, *ff*

Cello/Double Bass: *ff*, *ff*, *ff*, *ff*, *ff*, *sf*

116

Violin I: *mf*, *sf p*, *mf*, *sf p*, *f*, *p*

Violin II: *mf*, *sf p*, *mf*, *sf p*, *f*, *p*

Viola: *mf*, *marcato*, *marcato*, *sf p*, *f*, *p*

Cello/Double Bass: *mf*, *sf p*, *marcato*, *sf p*, *f*, *p*

Violin II: *pizz.*

Viola: *pizz.*

Cello/Double Bass: *pizz.*

121

Violin I: *cresc.*, *f*, *p*, *cresc.*, *f*

Violin II: *cresc.*, *f*, *p*, *cresc.*, *f*

Viola: *cresc.*, *f*, *p*, *cresc.*, *f*

Cello/Double Bass: *cresc.*, *f*, *p*, *cresc.*, *f*

Violin I: *arco*

Violin II: *arco*

Viola: *arco*

Cello/Double Bass: *arco*

125

Violin I: *cresc.*, *ff*, *passione*

Violin II: *cresc.*, *ff*, *ff*

Viola: *cresc.*, *ff*, *ff*

Cello/Double Bass: *cresc.*, *ff*, *ff*

Violin I: *6*

129

p
p
p *leggiero*
p

133

cresc. *f* *p espressivo*
f *p*
f *p*

137

pesante *cresc.* *f*
cresc.

Più mosso
141

ff *ff* *ff* *ff* *ff con passione*

146

grandioso

151

154

stringendo

ff

159

fff

Tor Aulin

Tor Aulin (1866–1914) var sin tids ledande svenska violinist – konsertmästare, solist, kammarmusiker och pedagog – men verkade också som dirigent och tonsättare. Aulins mångsidiga insats gjorde honom utan tvekan till en central gestalt i dåtidens musikliv.

Aulins kompositioner är framför allt ägnade hans eget instrument, men sträcker sig å andra sidan från ensatsiga verk för violin och piano till solokonsertter med stor orkester. Stilmässigt ingår kompositionerna i den senromantiska epoken.

Tor Aulin studerade vid musikkonservatoriet i Stockholm 1877–83. Genom en personlig kontakt med Emile Sauret fortsatte han sina violinstudier i Berlin för denne 1884–86 – och för Philipp Scharwenka i komposition.

Aulins bana som orkestermusiker omfattade bland annat Dramatiska teaterns orkester och Kungl. Hovkapellet, där han blev konsertmästare 1899. Själv tog han initiativet till Svenska musikerförbundets orkesterkonserter i folkbildande anda. Och han var en av dem som 1902 grundade Stockholms konsertförening.

Hans engagemang i kammarmusiken har blivit legendariskt. Han bildade 1887 Aulinska kvartetten som under en följd av år turnerade över hela riket och på många håll introducerade kvartettspel på hög nivå. Vid de tillfällen då kvartetten utökades med en pianist deltog som oftast Wilhelm Stenhammar.

Aulin hann också med att vara dirigent, för Konsertföreningen i Stockholm 1902–09 och för Göteborgs orkesterförening 1909–11.

Tor Aulin blev invald i Kungl. Musikaliska akademien som ledamot nr 491 den 28 mars 1895.

© *Gunnar Ternhag*, Levande Musikarv

Serenade op. 1 för stråkkvartett

Att Tor Aulin var Sveriges främste violinist årtiondena runt sekelskiftet satte sina spår inte bara i konsertverksamheten, utan också i den musik han komponerade. Serenaden för stråkkvartett från 1895 är ett exempel på detta: primariestämman befinner sig oftast i förgrunden och även om det är långt ifrån samma virtuositet som i violinkonserterna finns det emellanåt ett solistiskt drag i stämman.

Stråkkvartetten som konstellation kände han mycket väl från Aulinska kvartetten, som bildats 1887. Kvartettsens programsättning var ambitiös, inte minst genom att enskilda konserter men även hela årets spelplan kunde porträttera en specifik tonsättare som Beethoven eller Berwald. Av denna tradition märks dock inte mycket i Aulins enda bidrag till repertoaren för stråkkvartett (i Bo Wallners artikel om Aulin i Sohlmans musiklexikon, uppl. 2, talas om en stråkkvartett som saknar primariestämman, men det kan förmodas att en förväxling skett med serenaden, som Wall-

ner inte nämner). Det understryks redan i valet av beteckning på verket, Serenade. Ändå har Aulin valt en firsatsig form, med en snabb inledande sats, en långsam variationssats, ett scherzo och så en snabb final.

Första satsen, i F-dur, kallas Förspel och här står förstaviolinerna i centrum: närheten till Aulins två första violinkonserter är påfallande genom de långa melodiska linjer som följs av passagearbeten. Variationssatsen går i d-moll och låter det melankoliska temat vandra mellan instrumenten, med temapresentationen i förstaviolinerna, den rörliga första variationen med temat förlagt i andrastämman, den andra variationen med en tätande stämväv där cellon nu bär upp temat, den tredje variationen med altviolinens tema ställt mot övriga stämmors lätta sextondelar och så till sist en dur-variation i adagio-tempo.

Scherzot i a-moll är besläktat med Mendelssohns blixtsnabba rörlighet och avbryts av en trio, Più tranquillo. Starka växlingar i både tempo och dynamik gör att den spänningsfyllda dramatik som ofta finns i Aulins mer ambitiösa kompositioner kommer fram. Avslutande Allegro brillant har ett huvudtema som minner om förstasatsens gestalt, men nu med en schvungfull ansats. Åter finns en kontrasterande idé, *Maestoso*, men liksom tidigare omvandlas motsättningen mot sångbarhet. I denna sats är virtuositeten jämnare fördelad, inte minst genom de vindlande snabba sextonpassagerna i samtliga stämmor.

Verket är tillägnat Skoglar Bergström ("min gamle vän och quartettbroder" som Aulin skriver i dedikationen), verksam vid Kungliga Biblioteket och medlem av Mazerska kvartettsällskapet. Även om förstastämman har sina svårigheter ligger den väl till för instrumentet och kvartetten kan mycket väl ha avpassats för sällskapets skickligaste amatörer, inte endast de professionella medlemmarna.

© Erik Wallrup, Levande Musikarv

Källkritisk kommentar

Källmaterial

A = Partituret i Aulins autograf

S = Stämmor, förfärdigade av annan hand

Dessa återfinns i Musik- och teaterbiblioteket, Stockholm (signum Z/Sv).

Kommentarer

Stämmorna är generellt mer utarbetade än partituret. Här finns mer dynamik och artikulation, och de är även rent notmässigt rikare – t.ex. med inlagda dubbelgrepp. Däremot råder inget tvivel om att stämmorna har skrivits ut med autografpartituret som källa. Vad gäller skillnaderna mellan partitur och stämmor, och även de anteckningar som har förts in i stämmorna av de spelande musikerna, måste vi anta att dessa är utförda och/eller sanktionerade av tonsättaren själv.

Här följer en uppställning av skillnaderna mellan partitur och stämmor, och även andra korrigeringar som har gjorts. Justeringar av förtecknen och tonlängder som inte har medfört förändrad läsart har utförts utan kommentar. I övrigt anförs nedanstående anmärkningar.

Takt

Instrument

Kommentar

I. Förspel

Takt 1-2

A: Ex. 1

Ex. 1

Musical score for Example 1, measures 1-2. The score is in 3/4 time and B-flat major. It features four staves: Violin I, Violin II, Viola, and Cello/Double Bass. The first staff (Violin I) has a whole note chord in measure 1 and a half note chord in measure 2. The second staff (Violin II) has a triplet eighth note pattern in measure 1 and a triplet eighth note pattern in measure 2. The third staff (Viola) has a triplet eighth note pattern in measure 1 and a triplet eighth note pattern in measure 2. The fourth staff (Cello/Double Bass) has a quarter note in measure 1 and a quarter note in measure 2. Dynamics include *sf*, *pp*, *mf*, and *p*.

1. Första ackordet har ändrats i **S**.
2. Vc.: *pizz.* tillagt i **S**.
3. Takt 2: Melodi/harmonik är ändrade i **S**. Från början var sista tonen i Vl. I ett f2. Dock har den redan i **A** ändrats till ett e2, och i **S** har harmoniken i övriga stämmor anpassats till denna ändring.

Takt 6

Vc.

pizz. ej i **A** (se takt 1).

Takt 18-19

Vla

pp, *mf* ej i **A**.

Takt 29

I både **A** och **S**: *a tempo*.

Takt 41–45

Vl. I, Vc.

A: Ex 2.

Ex. 2 un poco ritard. a tempo

Från början stod det så här i **A** – dock har Vl. I:s stämma i takt 42–45 strukits över och i takt 43 ersatts med nya toner. Denna takt har märkts med "A". Eftersom det står ett "A" även i takt 45 förmodas att samma toner ska spelas i den takten. Vl. I:s melodi har i samband med detta flyttats till Vc.

I **S** Vl. I har samma takt också strukits över och märkts med nummer 1, 2, 3 och 4. Dock finns här inte de nya tonerna från takt 43 och 45 – kanske har de varit inklistrade på en liten lapp, som senare förkommit. En sådan lapp med de nya takterna finns nämligen inklistrad i **S**:s Vc.

Takt 44

Vc.

Svällaren finns varken i **A** eller **S** – dock finns den i motsvarande takt i Vl. I (melodin som ströks och lades i Vc. istället – se ovan).

Takt 65

Vl. II, Vla

p i både **A** och **S**; jämför med *pp* i satsens början.

Vc.

pizz. ej i **A** (se takt 1).

Takt 68	Vc.	<i>pizz.</i> ej i A (se takt 1).
Takt 94		I både A och S : <i>a tempo</i> .
Takt 95, 97	Vc.	<i>pizz.</i> ej i A .
Takt 96, 108	Vl. I	Crescendo/diminuendo varken i A eller S .
Takt 103	Vla	I både A och S : Ex. 3 .

Ex. 3

Takt 114–117	Vl. I	Den undre oktaven ej i A .
Takt 121		<i>stringendo</i> ej i A .
Takt 126		<i>tenuto</i> ej i A .

Vl. I

A: Ex. 4.

Ex. 4

II. Thema med Variationer

Repriser: ursprungligen fanns i **A** repriser av båda delarna i temat och variationerna. Dessa ströks sedan, vilket förstärks av meningen "Följande sats spelas utan repriser!" ovanför satsens början.

Takt 11	Vl. II	Ingen accent i S .
Takt 15	Vl. II	Ingen båge i S .
Takt 21		Inget <i>cresc.</i> varken i AS eller S (utom i S Vl. II, där det har hamnat i takt 22).
Takt 30	Vl. I	S : Diminuendopil.
Var. I	Vl. I	Aulin är här ganska inkonsekvent med punkter i Vl. 1. Hans notation har behållits.
Takt 33	Vl. I Vla, Vc. Vla	S : "Poco più mosso" inskrivet av annan hand. S : "Più Allegretto" inskrivet av annan hand. S : <i>pp</i> .
Takt 41	Vla	S : <i>p</i> .
Takt 48 Takt 49–50	Vl. II Vla	Möjligen endast en halvnot, som i Vla/Vc. S : <i>f</i> och accenter saknas.
Takt 57	Vc.	A och S : <i>p</i> .
Takt 65	Vl. I Vla, Vc.	S : "Maestoso" inskrivet av annan hand. S : "L'isstesso [sic] tempo" inskrivet av annan hand.
Takt 77	Vl. I	S : Ingen båge på andra slaget.
Takt 81	Vl. I, Vl. II, Vla	A : <i>mf</i> ändrat till (inskrivet) <i>pp</i> i S .

Takt 81, 82, 85, 86	VI. I, VI. II, Vla	A: Crescendopil i varje takt, strukna i S .
Takt 81, 82, 85, 86	VI. I, VI. II, Vla	Bågen till den sista sextondelen står inte i A , utan har lagts till i stämmorna – förmodligen av stråkmässiga skäl.
Takt 82	VI. I, VI. II, Vla	A: <i>p</i> ändrat till (inskrivet) <i>pp</i> i S .
Takt 83–84	VI. I, VI. II, Vla	<i>pizz.</i> och <i>arco</i> tillagt/inskrivet i S . Bytet mellan <i>pizz.</i> och <i>arco</i> blir därmed mycket snabbt. Med tanke på den nya rytmen i VI. I takt 84 är det inte omöjligt att samma rytm tänktes för VI. II och Vla, d.v.s. att första tonen i takt 84 utgår – och bytet till <i>arco</i> blir lättare.
Takt 83–84	VI. I	A: Ex. 5 Ex. 5
Takt 85–86	VI. I, VI. II, Vla	A: <i>pp</i> saknas.
Takt 87	VI. I	S: inga punkter.
Takt 113–114, 117–118	Vc.	A: inga punkter på sextondelarna, S: punkter i takt 113–114 men inte 117–118.
Takt 124	Vc.	S: sista tonen F.
Takt 128	VI. II Vc.	Inga punkter på sextondelarna i varken A eller S . Inga punkter/båge på sextondelarna i A .
Takt 128–129		<i>attacca</i> ej i S , utom i Vc. där ” <i>attacca subito</i> ” har skrivits in av annan hand.
Takt 129	VI. I, Vla	”(con sordino)” inskrivet i S .
Takt 145	Vc.	S: ingen accent.

Takt 159 ff.

I A står följande två takter långa slut, överstruket: Ex 6
Ex. 6

The image shows a musical score for four staves, likely Violin I, Violin II, Viola, and Cello/Double Bass. The music is in a key with two sharps (F# and C#) and a common time signature. The first staff (Violin I) has a dynamic marking of *dim.* with a '5' above it, followed by *pp* with a hairpin. The second staff (Violin II) has *dim.* followed by *pp* with a hairpin. The third staff (Viola) has *dim.* followed by *pp* with a hairpin. The fourth staff (Cello/Double Bass) has *dim.* followed by *pp* with a hairpin. The music consists of two measures, with the second measure being a long final note.

I stämmorna (och i denna utgåva) står ett nytt, längre slut.

Takt 161–163

Vc.

Från början ett långt H i tre takter, men ändrat.

Takt 168–169

Vl. I

Streck på halvnoterna (endast) i Vl. I.

III. Schzo

Efter takt 138 står "Scherzo Da capo al segno e poi a la coda". I denna utgåva är detta *da capo* utskrivet, och utgivaren har som brukligt är tagit bort repriserna.

Takt 19, 23, 158, 162

Vla

Crescendo endast för Vla.

Takt 20, 24, 159, 163

Vl. I

a2 på fjärdedelen, men ett *8va* är inskrivet i S.

Takt 28, 167

Vc.

I S står en accent på första tonen (förmodligen ett misstag).

Takt 29–32, 168–171	Vl. I	Dessa takter är noterade en oktav lägre, men ett <i>8va</i> är inskrivet i S .
Takt 35–36, 39–40, 174–175, 178–179	Vl. I	Dessa takter är noterade en oktav lägre, men ett <i>8va</i> är inskrivet i S .
Takt 40, 179	Vc.	Inga accenter vare sig i A eller S .
Takt 44, 183	Vl. I	<i>pizz.</i> och <i>arco</i> står inskrivet av annan hand i S .
Takt 55, 194	Vl. I	Mordenten är tillagd av utgivaren.
Takt 56, 195	Vla	Fjärdedelen är e1 i A och S , men det har ändrats till c1 (se takt 6).
Takt 66		<i>pizz.</i> har skrivits in av annan hand i S , liksom <i>arco</i> i takt 68.
Takt 84–91	Vl. I	Den övre oktaven är inskriven i S .
Takt 86	Vla	I A d1, tveklöst ett misstag (verkar ha ändrats till e1 i S).
Takt 86–87	Vl. II, Vla	Dessa åttondelar har staccatopunkter i A och S :s Vla (men inte i S :s Vl. II). Dock, med hänsyn till strecken i 84 bör de vara ett misstag och har därför utelämnats.
Takt 89	Vla	I både A och S är första slaget en punkterad fjärdedel, utan åttondelar, högst sannolikt ett misstag.
Takt 98–99		I både A och S har endast Vc. crescendo.
Takt 100–106	Vl. II, Vla	Rytmen såg ursprungligen ut så här: Ex. 7 . Ex. 7
		
		men ändrades i A och S :s Vla (men inte i S :s Vl. II).

Takt 115–131	VI. I	Dessa takter är noterade en oktav lägre, men ett <i>8va</i> är inskrivet i S .
Takt 127	Vc.	Staccatopunkter tillagda med hänsyn till Vla takt 123 och VI. II takt 125.
Takt 129 notering	Vla	Crescendo-diminuendopil har skrivits in i S . Det framstår mer som en musikers än hörande till kompositionen eftersom det inte finns något sådant i VI. I.
Takt 138	VI. I	I A endast ett e1 – de övre tonerna har skrivits in i S .
Takt 215	Vc.	I A accenter på första och fjärde tonerna. Dock, eftersom det inte finns accenter i takt 216–217, och inga alls i S , har utgivaren valt att utelämna dem.
Takt 229–230		

A: Ex. 8.

Ex. 8

The image shows a musical score for four staves, likely representing Violin I, Violin II, Viola, and Cello. Each staff begins with a 'pizz.' (pizzicato) marking and a 'pp' (pianissimo) dynamic marking. The notation consists of quarter notes followed by eighth notes, with rests. The score is divided into two measures by a double bar line. The first measure contains a quarter note followed by two eighth notes, and the second measure contains a quarter note followed by two eighth notes. The staves are arranged in a grand staff format with two treble clefs and two bass clefs.

Övriga toner har lagts till i **S**.

IV. Finale

Takt 1-2

A: Ex. 9.

Ex. 9

The image shows a musical score for Example 9, consisting of four staves. The top two staves are in treble clef, and the bottom two are in bass clef. The music is in common time (C) and has a key signature of one flat (B-flat). Each staff contains two measures of music. The notes are chords, and each measure is marked with a forte dynamic (*ff*). The notes in the first measure of each staff are: Treble 1 (G4, A4, B4), Treble 2 (G4, A4, B4), Bass 1 (G2, A2, B2), and Bass 2 (G2, A2, B2). The second measure of each staff contains a whole rest.

Övriga toner har lagts till i **S**, som även saknar staccatopunkter.

Takt 3, 5

I **A** är den tredje sista tonen ett ass i alla stämmor, i de flesta **S** ändrat till ett a – sannolikt av instrumentala skäl.

Takt 10

Vla

I **S** är nionde och tionde tonerna ett e1 – tveklöst ett misstag.

Takt 13

Vl. I

Inget crescendo i **S**.

Takt 20-23, 117-120

Användandet av staccatopunkter är inkonsekvent – utgivaren har valt att notera exakt som i **A**.

Takt 22	Vla	Rytmen i A : Ex. 0 .
		Ex. 10
		
		Ändrad i S .
Takt 23, 25, 120, 122	Vl. II	<i>pizz.</i> -markeringarna är strukna i S . Om detta härrör från Aulin är svårt att veta.
Takt 28	Vl. II	De tre sista åttondelarna har punkter i A , och de fyra sista i S . Förmodligen ska det inte vara några punkter alls, om man jämför med de andra stämmorna och takt 125.
Takt 37	Vl. I	Inget crescendo/diminuendo i S .
Takt 37	Vl. II	Andra tonen b i A och S , tveklöst ett misstag.
Takt 39	Vla	I S ingen accent på tredje slaget.
Takt 43		<i>Maestoso</i> står ej i A , utan har skrivits in av annan hand i S .
Takt 46	Vc.	I A börjar bågen på tredje slaget och ej på fjärde.
Takt 47–48	Vla	I A och S står punkter på fjärde tonen i dessa takter. Utgivaren har valt att utelämna dessa av speltekniska skäl.
Takt 49	Vla	Inga punkter i A .
Takt 52	Vl. II	Crescendot har strukits över i S . De låga d:na har skrivits in av annan hand i S . De streckade bågarna har skrivits av annan hand i S .
Takt 59		<i>p</i> kommer i både A och S på antingen andra eller tredje slaget. Utgivaren har valt att i alla stämmor flytta det till första slaget.

Takt 64–65	VI. II, Vc.	Se takt 1–2.
Takt 65	Vla	I A är denna takt identisk med takt 64, men det har ändrats i S .
Takt 70	VI. II	Accenterna har lagts till i S , möjligen av annan hand.
Takt 72	VI. II	Ton 3, 4, 7 och 8 har punkter i S . I A har ton 3 och 4 streck. Om man jämför med liknande takter verkar streck mer troligt, och förmodligen skall även ton 7 och 8 ha streck.
Takt 75	VI. I	A: Ex. 11. Ex. 11
		Ändrat i S .
Takt 76	VI. II	Ursprungligen i A: Ex. 12. Ex. 12
		Har senare ändrats i A , men ej i S , vilket är märkligt.
	Vla	Denna takt är oläsbar i A , och mycket tydlig i S – dock har den tveklöst blivit ändrad.

Takt 79

VI. II

Ursprungligen i **A**: **Ex. 18**

Ex. 13

Har senare ändrats i **A**, men ej i **S**, vilket är märkligt.

Vla

Ursprungligen i **A**: **Ex. 18**

Ex. 14

Har senare ändrats i **A**, men ej i **S**, vilket är märkligt.

Vc.

9:e tonen F i **A** och **S**, men ändrad till **A** i **S**.

Takt 81

VI. II

f1 på andra slaget saknas i **S**.

Takt 82

VI. I

Ingen punkt på sista tonen vare sig i **A** eller **S** – jämför dock med takt 83–85.

Takt 87

Vla

”Tempo Io” har skrivits in i **S** av annan hand.

Takt 90

Vla

mf har skrivits in i **S** av annan hand.

Takt 98

VI. I, VI. II

Inga streck i **S**.

Takt 103–104

Vc.

S: bågen i takt 103 har förlängts till första tonen i takt 104, och en staccatopunkt har lagts till över den tonen (av annan hand).

Takt 110

VI. I

Inget crescendo i **S**.

Takt 111

VI. I

Ingen accent i **A**.

Takt 115	Vl. I	Ingen accent i S .
Takt 119	Vl. II	I S står ett <i>sfp</i> , förmodligen ett misstag.
	Vla	Rytmen har ej ändrats i denna takt – jämför dock med takt 22.
Takt 122	Vl. II, Vla, Vc.	Ingen accent på andra slaget – jämför dock med takt 25.
Takt 124	Vla	Ingen accent i A eller S – jämför dock med takt 27.
Takt 127	Vl. I	Möjligen kan en drill fattas här, men jag har inte lagt till en sådan, eftersom inget tecken finns varken i A eller S .
	Vl. I	I S finns ingen båge i första halvan av takten.
Takt 127–128		Detta är inget dubbelstreck i A , ej heller i S:s Vl. II.
Takt 128	Vl. I, Vla, Vc.	<i>Maestoso</i> står ej i A , men är inskrivet av annan hand i S .
Takt 131	Vl. I	Tredje tonen är c2 i både A och S – förmodligen ett misstag. I A finns ett <i>8va</i> -tecken som börjar på sista slaget – sannolikt skulle det ha börjat en åttondel tidigare.
Takt 132	Vla	<i>leggiero</i> finns bara i A .
Takt 140	Vc.	I A finns accenter på de två sista åttondelarna, men inte i S som har streck. Streck ger i utgivarens tycke mer mening här.

Takt 141 ff.

I A finns ett något kortare (överstruket) slut än i S: Ex. 15.

Ex. 15

Più mosso

ff

ff

ff

ff

ff *grandioso*

ff *grandioso*

ff *grandioso*

ff *grandioso*

Här följer sedan takt 154 ff.

Takt 146	VI. II	Det är inte omöjligt att även detta ska vara ett dubbelgrepp med g1.
Takt 152–153	VI. I	Ursprungligen har det stått något annat (utraderat) i S – sannolikt det som står i takt 7 och 8 i Ex. 15.
Takt 156	Vla	S : "Solo" och "fff" inskrivet av annan hand.
Takt 160	Alla stämmor	I A har det här ursprungligen varit en paus på andra halvan av takten – förmodligen ett misstag
	VI. II	e2 på tredje slaget står ej i A .
Takt 163	VI. II	Accenter i S .
Takt 165	VI. II	a2 står bara i S , förmodligen inskrivet av annan hand.

Tor Aulin

Tor Aulin (1866–1914) was the foremost Swedish violinist of his day – leader, soloist, chamber musician and educator – but also worked as a conductor and composer. Aulin’s versatile contribution certainly made him a central figure in musical life at the time. His compositions are mainly dedicated to his own instrument, but extend from one-movement pieces for violin and piano to solo concerts with large orchestras. Stylistically, these works belong to the late Romantic period.

He studied at the Stockholm Conservatory from 1877 to 1883. Through his personal contact with Emile Sauret, he continued his violin studies in Berlin for him from 1884 to 1886, and for Philipp Scharwenka in composition.

Aulin’s path as an orchestral musician included the Dramatic Theatre’s orchestra and the Royal Court Orchestra, where he became leader in 1899. He himself initiated the Swedish Musician’s Union’s orchestra concerts, in an educational spirit. And he was among the founders of the Stockholm Concert Association in 1902.

His involvement in chamber music has become legendary. In 1887, he formed the Aulin Quartet, which toured across the country for several years, and introduced high-level quartet playing to many areas. On the occasions that the quartet was complemented by a pianist, it was most often Wilhelm Stenhammar.

Aulin also managed to be a conductor, for the Stockholm Concert Association from 1902 to 1909 and the Gothenburg Concert Association from 1909 to 1911.

On March 28, 1895, Tor Aulin was elected to the Royal Academy of Music as member No. 491.

© *Gunnar Ternhag*

Transl. Martin Thomson

Serenade for String Quartet

Tor Aulin was Sweden's foremost violinist in the decades around the turn of the century, which left its mark, not only on the concert scene, but also on the music he composed. *Serenade for String Quartet* from 1895, is an example. The first violin is usually in the foreground, and although it displays a far from similar virtuosity to that of violin concertos, there is occasionally a soloistic feature to this part.

The string quartet was a form that the composer knew very well from his experience with the Aulin Quartet, formed in 1887. The quartet’s programming was ambitious, not only in individual concerts, but also in terms of a whole year’s planning, which could feature a specific composer, such as Beethoven or Berwald. Any influence of this tradition can scarcely be felt in Aulin’s only contribution to the string quartet repertoire (in Bo Wallner’s article on Aulin in *Sohlmanns musiklexikon*, ed. 2, he discusses a string quartet where the part of the first violin is lost – it is likely, however, that a confusion occurred with the *Serenade*, which Wallner does not mention).

It is already implied in the choice of the work's title: *Serenade*. Yet Aulin chose a four-movement form, with a fast initial movement, a slow variation movement, a scherzo, together with a quick finale.

The first movement, in F Major, entitled Prelude, has the first violin as the central focus. The resemblance to Aulin's first two violin concertos is remarkable, through the long melodic lines, followed by passage work. The variation movement, in D minor, allows the melancholy theme to wander between the instruments, with the theme's presentation in the first violin, and the faster moving first variation having it placed in the secondary voice. The second variation presents a subtle, tightly-woven texture, where the cello now carries the theme, and the third variation, where the viola's theme is set against the other parts' light sixteenth notes, leading eventually to a major-key variation in adagio tempo.

The scherzo in A minor contains elements reminiscent of the lightning agility found in Mendelssohn's string writing, and is interrupted by a trio, *Più tranquillo*. Strong fluctuations in both tempo and dynamics entail that a tension-filled drama emerges, that can often be found in Aulin's more ambitious compositions. The concluding Allegro brillante has a main theme, reminiscent of the first movement's character, but now with a more verveful approach. Again, there is a contrasting idea, *Maestoso* but, as previously, these two opposing elements are transformed into more melodious material. In this movement the virtuosity is more evenly distributed, not least through the energetic sixteenth-note passages in all of the parts.

The work is dedicated to Skoglar Bergström ("my old friend and 'quartet-brother'", as Aulin writes in the dedication), who worked at the National Library and was a member of the Mazer Quartet Society. Although the first part has its difficulties, it is well-suited for the instruments and the quartet may very well have been adapted for the society's most skilled amateurs, and not only for its professional members.

© Erik Wallrup, Levande Musikarv
Transl. Robin McGinley